

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania T. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle
z udziałem Prokuratury Okręgowej w Krośnie
o ustalenie obowiązku ubezpieczenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 4
grudnia 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Rzeszowie
z dnia 11 kwietnia 2023 r., sygn. akt III AUa 335/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża skarżącej kosztami postępowania kasacyjnego
strony pozwanej.**

ł.n

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z 11 kwietnia 2023 r. oddalił apelację powódki T. K. od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z 17 lutego 2021 r., który oddalił jej odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Jaśle z 19 grudnia 2017 r., stwierdzającej, iż skarżąca nie podlega ubezpieczeniom społecznym jako osoba prowadząca działalność gospodarczą. Sąd Apelacyjny uznał, iż brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, że T. K.

prowadziła działalność gospodarczą i z tego tytułu podlega ubezpieczeniom społecznym.

Skargę kasacyjną oparto na zarzutach podstawy procesowej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), wskazując na naruszenie art. 45 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, art. 374 k.p.c. i art. 379 pkt 5 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienie prawne, dotyczące stosunku art. 45 ust. 1 i 2 Konstytucji RP do przepisów KPC, jak i ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych (a w szczególności z art. 15 zys1 ust. 1 tej ustawy). Przepisy budzą poważne wątpliwości w zakresie konstytucyjnego wymogu jawności rozprawy. Przepisy ustawy Covid-19 i przepisy KPC (w tym art. 148¹ i art. 374) są sprzeczne z art. 45 Konstytucji RP. Należy zatem rozstrzygnąć jaki jest stosunek art. 148¹ k.p.c. i 374 k.p.c. do art. 45 Konstytucji RP? Jaka jest relacja art. 374 k.p.c. i przepisu art. 15zys1 ust. 1 ustawy covid-19 do art. 45 Konstytucji RP? Czy jawność rozpraw nadal obowiązuje, czy została praktycznie zniesiona? Jeżeli tak, to czy mamy gwarancje procesowe oparte na prawie rzymskim i Kodeksie Napoleona czy też cofamy się do wczesnego średniowiecza?

Pozwany wniosk o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Na etapie przedsądu nie rozpoznaje się zarzutów podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 k.p.c.), jako że stanowią odrębną część skargi kasacyjnej i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wyjątek może obejmować nieważność postępowania, jako że tę podstawę Sąd Najwyższy bierze z urzędu pod rozagę rozpoznając skargę kasacyjną (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Dlatego skoro nieważność postępowania jest też samodzielną podstawą przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.), to nie powinna być

pominięta w sytuacji, gdy wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania pomija zarzut nieważności postępowania albo nie zgłasza wyraźnie tej podstawy.

Zarzut nieważności postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c., ujęty w podstawie kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), nie prowadzi do stwierdzenia nieważności postępowania z dwóch zasadniczych przyczyn. Pierwsza wynika z tego, że art. 379 pkt 5 k.p.c. ma na uwadze względną a nie bezwzględną przyczynę nieważności postępowania (art. 379 pkt 1-4 k.p.c.). Względność ta wynika z oceny, że strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw, co z kolei przekłada się na zasadną podstawę kasacyjną tylko wtedy, jeżeli uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Taki warunek wynika wprost z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. O wyniku sprawy decyduje prawo materialne, gdyż to ono określa prawa i obowiązki strony w danym stosunku prawnym. Rzecz w tym, że skarga kasacyjna nie zarzuca naruszenia prawa materialnego. Nie opiera się na materialnej podstawie kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.

Innymi słowy łącznikiem pierwszej i drugiej podstawy kasacyjnej jest prawo materialne („wynik sprawy” w podstawie procesowej – art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), czyli zarzuty procesowe mogą decydować o powodzeniu skargi kasacyjnej tylko wtedy, gdy naruszenie przepisów postępowania mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Brak jest tego w podstawie kasacyjnej, gdyż skarżąca nie zarzuca naruszenia prawa materialnego, natomiast nieważność postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c. jest tylko względną a nie bezwzględną podstawą nieważności postępowania.

Przechodząc do wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, to sformułowane pytania osobno ani razem nie składają się na istotne zagadnienie prawne, które ma na uwadze art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Przede wszystkim dlatego, że istotne zagadnienie prawne powinno występować w sprawie. Tymczasem w sprawie skarżącej nie można stwierdzić kolizji regulacji z art. 374 k.p.c. z przepisem ustawy covidowej z następujących przyczyn.

Zgodne z art. 374 k.p.c. *„Sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona*

w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania”.

Jednak w apelacji nie było wniosku o przeprowadzenie rozprawy. W apelacji był wniosek o przesłuchanie T. K. na okoliczność prowadzenia działalności gospodarczej, co procesowo nie jest równoznaczne z samodzielnym wnioskiem z art. 374 k.p.c. Tę odrębność potwierdza dalszy bieg sprawy, gdyż Sąd Apelacyjny w Rzeszowie postanowieniem z 17 marca 2023 r. na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. pominął wniosek dowodowy zawarty w apelacji o przeprowadzenie dowodu z zeznań wnioskodawczyni. Po doręczeniu odpisu tego postanowienia także nie było wniosku o przeprowadzenie rozprawy na podstawie art. 374 k.p.c., dlatego Sąd Apelacyjny mógł skierować sprawę i rozpoznać apelację na posiedzeniu niejawnym 11 kwietnia 2023 r.

Dalsze sformułowane we wniosku zagadnienia (pytania) nie mają rangi istotnego zagadnienia prawnego, gdyż nie wykraczają poza zwykłą wykładnię i stosowanie prawa. Zwykła wykładnia nie stanowi podstawy przedsądu (*a contrario* art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Problem prawa do sądu (art. 45 Konstytucji RP) w aspekcie relacji posiedzenia niejawnego i składu jednoosobowego, w tym covidowego, rozpoznał Sąd Najwyższy w uchwale z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, której nadano moc zasady prawnej.

Sąd Najwyższy stwierdził w uchwale, iż rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zzs1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 z późn. zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.) oraz postanowił nadać uchwale moc zasady prawnej i ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., zważając na wynik sprawy i niepowodzenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, oraz dotychczasowe obciążenie skarżącej kosztami postępowania strony pozwanej.

ł.n

r.g.